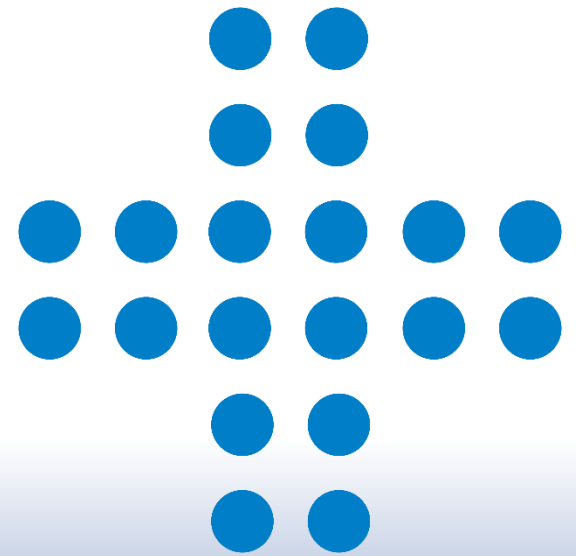

Erasmus+

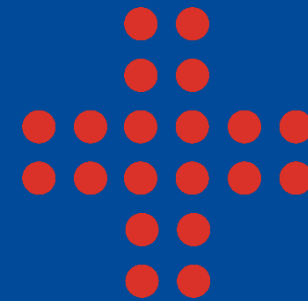
Transzlingválás az egyenlő esélyekért:

romani beszéd az iskolában

*AZ ERASMUS+ AJTÓKAT NYIT – KONFERENCIA AZ AKTÍV
RÉSZVÉTEL JEGYÉBEN*

*Heltai János Imre, Kerekesné Lévai Erika, Lakatos
Elisabeth, Makula Attiláné, Tündik Zita*

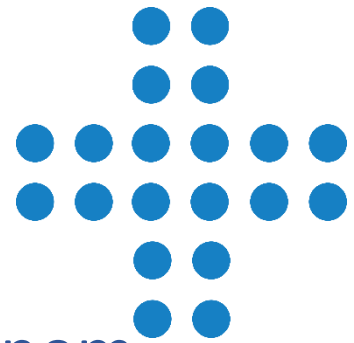
Tiszavasvári

- 2016 óta: nyelvészeti etnográfiai kutatás Tiszavasvári 2500 fős romani-magyar kétnyelvű közösségében
- A közösségben a nyelvi szocializáció elsősorban a romanihoz kötött
- A kétnyelvű romák földrajzi és társadalmi értelemben is szegregáltak élnek
- A közeli általános iskolába szinte csak kétnyelvű roma gyerekek járnak

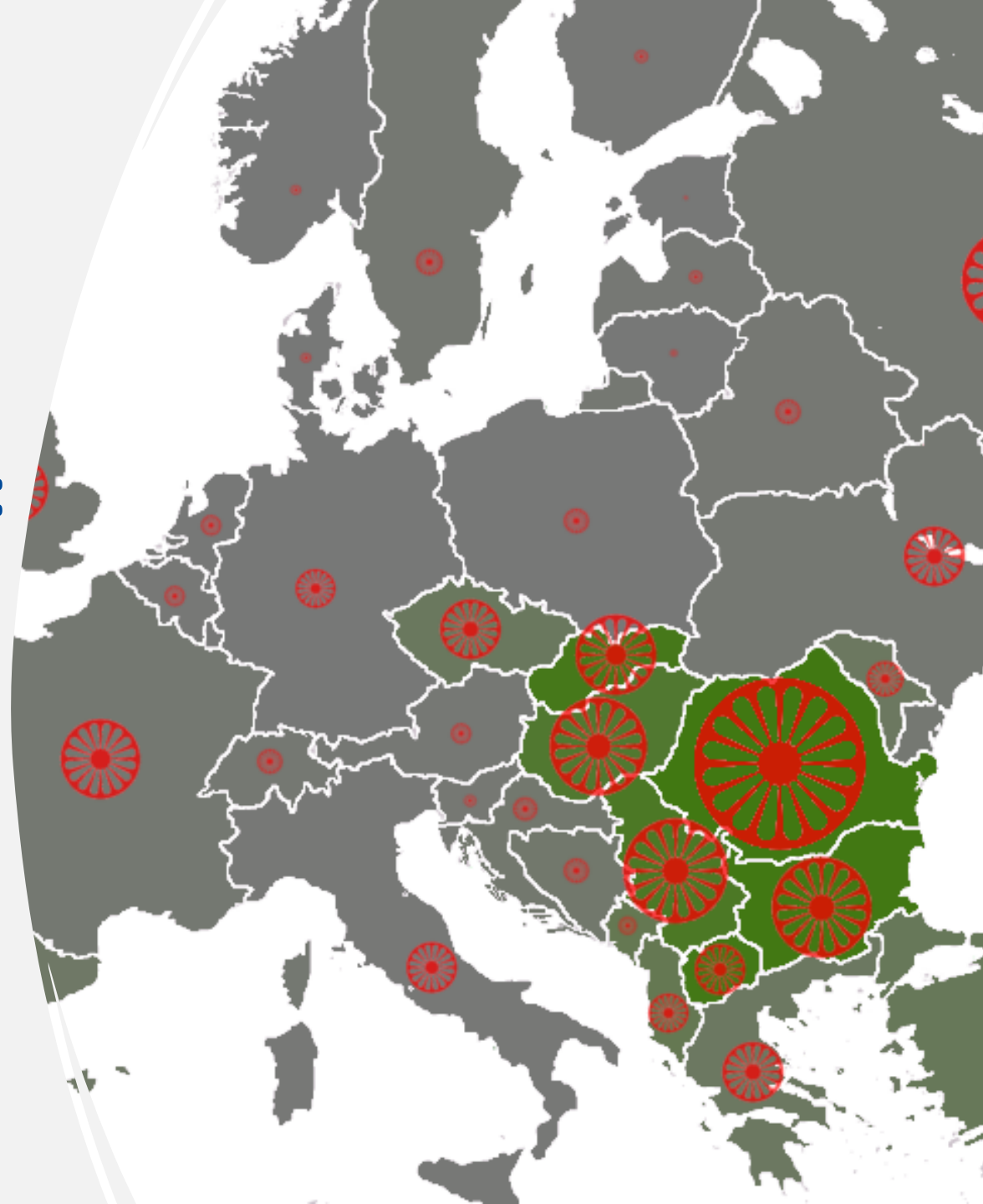
Projektünk

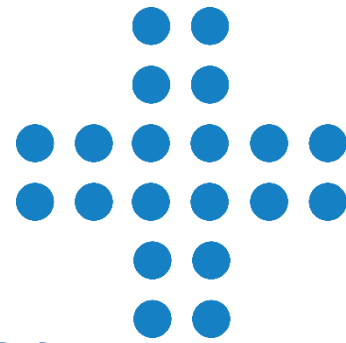
- Kétnyelvű romák beszédével foglalkozik; a roma tanulók otthoni, nem sztenderdizált nyelvét az iskolai munka részévé teszi, ezzel segítve őket az iskolában
- Résztvételi szemléletű, tehát minden érdekelt felet aktívan bevon a kutatási tevékenységekbe (kollaboratív etnográfia)
- A transzlingválás koncepcióján alapul
- Károli Gáspár Református Egyetem, Jedlik Ányos Alapiskola, Jyväskyläi Egyetem, Magiszter Általános Iskola, Nyitrai Egyetem, University College London

Romani

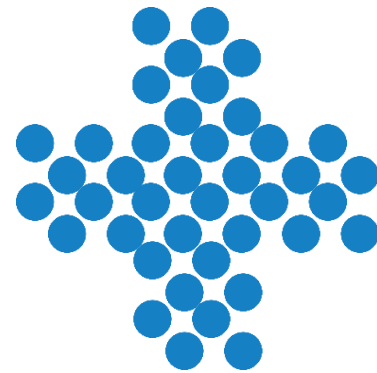
- Sehol sem tannyelv, pedig több millió ember beszéli Európában
- Transznacionális sztenderdizáció:
 - sztenderd helyett sztenderdek
- Terjednek a sztenderd ideológiák, de nem terjednek el a sztenderd nyelvi formák (Busch 2012, Abercrombie 2018)

Magiszter Általános Iskola

- A közmunkaprogram biztos megélhetésének hatására a fiatalabb szülők odafigyelnek gyermekeikre és szeretnék, ha továbbtanulnának
- A szülők és az iskola céljai hasonlóak voltak, mégsem voltak sikeresek a gyerekek az iskolában. Ha tovább is tanultak, akkor általában lemorzsolódtak. A gyerekek alacsony tudásszintjét a középiskolák is úgy minősítették, hogy az általános iskola „gyenge” .
- A Magiszterben dolgozók pedig a modern pedagógia eszközök, módszerek sokaságát használták. Nagy energiát fektettek a munkájukba.

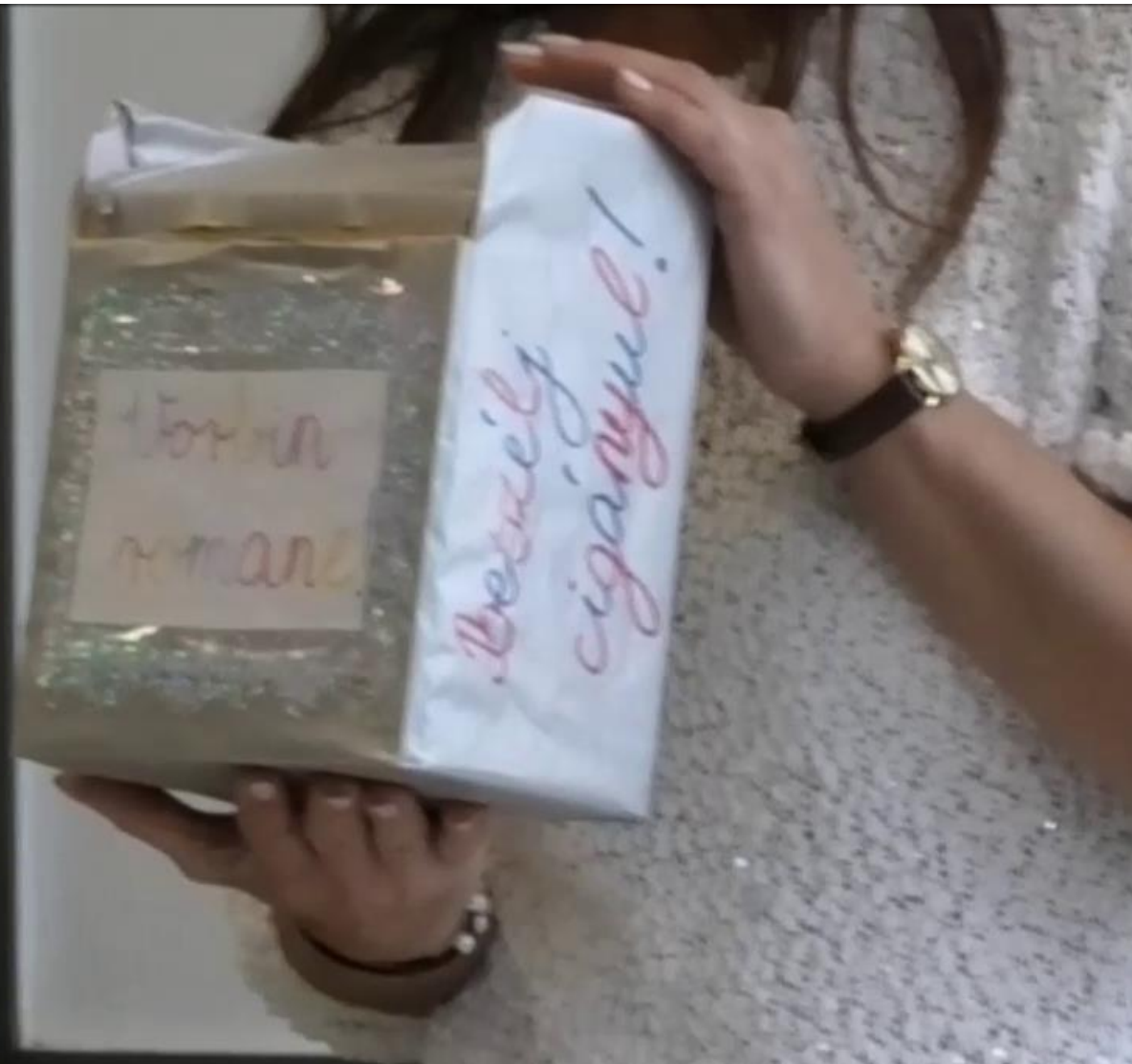
Transzlingválás

- **Egy elméleti megközelítés (Li 2018)**
 - A transzlingválás olyan beszélés, amely különböző nyelvi struktúrák között zajlik, azok határainak figyelmen kívül hagyásával (Li 2011: 1223)]
 - A kétnyelvű, többnyelvű (de valójában az összes) beszélő úgy szólal meg, hogy egyes erőforrásokat választ ki egységes nyelvi repertoárjából (Vogel–Garcia 2017: 2)]
- **Egy oktatási orientáció**
 - A nyelvi repertoár egészét fejleszti
 - Transzformatív ereje van és növeli a szociális igazságosságot (Poza 2017)
 - Egy tanulásszervezési koncepció is (Cenoz–Gorter 2017)

Pedagógusok

- A nevelőtestület kicsi része támogatta, de többen követték.
- A vezető elkötelezettsége, nyitottsága az újra fontos.
- A pedagógusok részéről a megengedés egyik alapja az volt, hogy nem kellett a pedagógusnak megtanulnia romani nyelven.
- Szemléletében kellett eljutnia odáig, hogy megengedje azt, hogy a tanulók használhassák a tanulás és a megértés eszközeként a romani nyelvet.
- Ha voltak olyan órák, ahol nem engedte a pedagógus, akkor is már az iskolában a tanulók szünetekben, az óra előtt használták a romani nyelvet.
- Az iskola légköre olyanná vált, hogy egy-egy pedagógus már nem tudta ezt a folyamatot megállítani.
- A nyelv használatának etikai szabályai – támogatja a pedagógust

Transzlingváló mindennapok

Hogyan transzlingválhat egy magyar egynyelvű pedagógus frontális tanulásszervezés esetén

- A gyerek szakértőként jelenik meg, ő tanítja a tanárt
- Az a diák is megszólal, aki magyarul nehezebben nyilatkozik meg
- A tudástartalom elhangzik mindkét nyelven, így erősíti a megtanulást.
- Társas és szociális kompetenciák fejlődnek a közösségben.

DE:

- A romani válaszdadást a pedagógus nem feltétlen és egészében érti, közvetítő gyerekekkel jut el hozzá a tartalom, nem feltétlenül adekvát formában.
- A pedagógus nem tudja a megszokott módon kontrollálni a folyamatot
- A fentiek következtében időigényesebb a feladatmegoldás.
- A gyerekeknek tanulnia kell, hogy nem a tanárhoz, hanem az osztályhoz szólnak, amikor romanihoz kötve szólalnak meg
- Igaz, hogy a tolmácsoló gyerek szakértőként jelenik meg, viszont a válaszdadó sikere ez által másodlagossá válhat

Hogyan transzlingválhat egy magyar egynyelvű pedagógus kooperatív tanulásszervezés esetén

- A transzlingváló gyermek segítőként/tanítóként/ jelenik meg, a közös tevékenység során
- A gyerekek a szituációhoz igazíthatják nyelvi gyakorlataikat, akár otthon (probléma esetén általában úgy beszélgetnek, ahogy otthon szoktak)
- Az a diák is megszólal, tevékenykedik, bátrabban kér segítséget társától, aki egyébként magyar nyelven nehezebben érti meg a feladatot
- Nyelvi síkon is megjelenik az építő egymásrautaltság, az egyéni felelősség, az egyenlő részvétel és a párhuzamos interakciók elve.
- Társas és szociális kompetenciák fejlődnek a közösségben.
- A tanítói kontroll szerepét átveszi a közösség. A tanítónak csupán a kimenetet kell ellenőrizze, nyelvi nehézségekbe kevésbé ütközik, de a „tolmács” funkciót bármikor alkalmazhatja.

Nehézség:

- Eddig nem találtam – azon kívül, hogy nagyon sok előkészületet és körültekintést kíván a tanítótól mind a tananyag feldolgozásában, mind pedig az ideális csoportalakításban

Mesekönyv-projekt

Mure kincsesá bejátá, tável ámenge bákhtálo ádi szunto rátyi!
Akánág pál egy puro rom penáv egy mesá ko ánde Vásváríbá
beslász peszke csávehel le Kincsohál. Szodújgyejne ándo gáv
csávárginnász egiszó gyesz. Eke alkalmohal vorbingyá lenge
egy gazda. Odi pengyász:

- Bikimászlo hin murograsz áven kinen lesz!
- Válinesztár kátár to grász? – pucsjász o puro rom.
- Igen me – felelingyász o paraszto – biknávlesz.
- Kácsi mángesz váse?
- De váse ötven ezret táj tirosájável.

- Cigány nyelvű mesekönyv a transzlingválás támogatására
- Szülők és egyetemi hallgatók közösen írták, gyerekek készítették a rajzokat
- Ahogy Tiszavasváriban beszélnek, és ahogy a szülők az iskolában írni tanultak (magyar ábécé betűivel, kiejtés szerint)

Eredmények

- Videórepozitórium
 - 35 rövid videó
 - A középpontban egy „transzlingvális” osztálytermi jelenet
 - Kommentárok tanároktól, hallgatóktól, szülőktől és kutatóktól
- Sokszerzős kötet
 - Hivatásos és nem hivatásos kutatók
 - Más kontextusokban is használható elemzés arról, hogyan lehet bevonni a diákok nem sztenderdizált otthoni nyelvét az oktatásba

1. Translanguaging as cultural mediation
Children try to recall a poem they previously learned in two languages. First they remember the content in Romani, based on which they reconstruct the Hungarian text.
1. Traszlingválás mint kulturális mediáció
A gyerekek felidéznek egy korábban két nyelven megtanult verset. Tartalmára először csak romaniul emlékeznek, később

2. Teachers questions in transformation
A pupil summarises the teacher's instructions about the use of masks. The teacher asks questions to ensure that everyone understood the instructions.
2. Átalakuló tanári kérdések
A kiosztott maszkok használatának mikéntjét egy tanuló romani nyelven foglalja össze, és a tanárnő kérdésekkel győződik meg arról, hogy mindenki

3. Going beyond languages
Students have to guess the plot of a tale based on its title and pictures. They come up with solutions in both Hungarian and Romani.
3. Beszélés korlátok nélkül
A diákoknak cím és képek alapján kell egy mese történetét kitalálni, amire a magyarul és romaniul is születnek megoldások.

Open Access Published by De Gruyter Mouton 2023

Translanguaging for Equal Opportunities

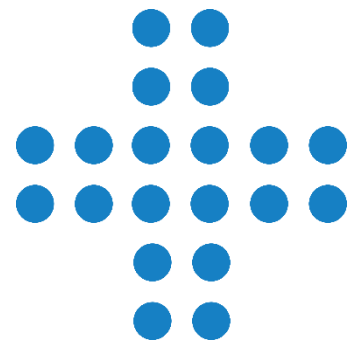
Speaking Romani at School

Funded by: Erasmus+ Strategic Partnership „Translanguaging for equal opportunities: Speaking Romani at school (TRANSLANGEDUROM), 2019-1-HU01-KA203-060919)

Edited by: János Imre Heltai and Eszter Tarsoly

Volume 121 in the series Contributions to the Sociology of Language [CSL]

Cite this

Köszönjük a figyelmet!

<http://www.kre.hu/romanitranslanguaging/>

